

רע"פ 7544/12 - פלונית ואח' נ' מדינת ישראל

רע"פ 7544/12 - פלונית ואח' נ' מדינת ישראל עליון

רע"פ 7544/12

1. פלונית

2. פלונית

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

[18.01.2013]

כבוד השופט ס' ג'ובראן

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 3.9.2012 בתיק ענ"פ 7379-07-11 שניתן

על ידי הנשיאה ד' ברלינר והשופטים: ג' קרא; מ' סוקולוב

בשם המבקשות - אביהם

החלטה

לפניי בקשה למתן רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (ע"פ 7379-07-11, כבוד הנשיאה ד' ברלינר והשופטים ג' קרא ו-מ' סוקולוב, מיום 3.9.2012), שבמסגרתו התקבל חלקית ערעור שהגישו המבקשות על פסק דינו של בית משפט לנוער בתל אביב-יפו (ת"פ 1062/09, כבוד הנשיאה ג' מור-ויגוצקי, מיום 30.11.2010).

נגד המבקשות הוגש כתב אישום המייחס להן, ביחד עם אחרות, עבירות של פגיעה בפרטיות, העלבת עובד ציבור, מהומה במקום ציבורי והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, קשירת קשר לביצוע מעשי פשע ועוון והשחתת פני מקרקעין. כל זאת, במספר אירועים שונים שמטרתם ביצוע פעולות מחאה נגד תא"ל נעם תיבון. לצד זאת, הואשמה המבקשת 1 בעבירה של הפרת הוראה חוקית. על פי עובדות כתב האישום, ביום 13.12.2008, בשעות הלילה, הפיצו המבקשות מנשרים באזור ביתו של תיבון, בהם הוא כונה "מפלצת" ו-"חסר לב" ושרקו במשרוקיות. בהמשך, סירבו להזדהות בפני שוטרים שהגיעו למקום, וכן סירבו להזדהות לאחר שהובאו לתחנת המשטרה. חודשים מספר לאחר מכן, ביום 4.2.2009, נעמדו המבקשות יחד עם שני אחרים בפני ביתו של תיבון עם שלט שלשונו "מי שמגרש יהודים לא ראוי לשרת בצהל", וצעקו באינטרקום הבית "נעם תיבון בוגד" ו-"נעם תיבון רשע". במסגרת האישום השלישי, נטען שביום 12.2.2009 הגיעו המבקשות עם אחרים לשכונת מגוריו של תיבון וריססו כתובות בגנותו. משהגיעו שוטרים למקום הן ניסו למלט עצמן תוך התנגדות מילולית ופיזית למעצר, וסירבו להזדהות. על פי כתב האישום בפעולה זו אף הפרה המבקשת 1 את צו ההרחקה מהאזור שהוצא לה.

בית משפט השלום לנוער העדיף את גרסת המשיבה באשר להתרחשות האירועים על גרסת המבקשות, ודחה את טענותיהן העובדתיות במסגרתן טענו שלא חילקו מנשרים, לא שרקו וכדומה. לב פסק הדין התמקד במישור המשפטי, ובשאלה האם העובדות שיוחסו למבקשות מקימות את העבירות בהן הורשעו. בית המשפט לנוער הרשיע את המבקשות בכל העבירות המיוחסות להן, למעט בעבירה של מהומה במקום ציבורי, שיוחסה להן במסגרת האישום הראשון. במסגרת זאת, בית המשפט קבע כי כינויי הגנאי בהן השתמשו המבקשות הן בגדר העלבת עובד ציבור על פי מבחני הפסיקה. עוד קבע בית המשפט כי משמרות המחאה למול ביתו של תיבון עולות כדי "הטרדה אחרת", ופגיעה בפרטיות. לעניין העבירה של השחתת פני מקרקעין, דחה בית המשפט את טענת המבקשות על פיה היה על התביעה לערוך דיון מיוחד בטרם העמדה לדין בגין עבירה זו, מהטעם שזו הועלתה שלא במסגרת הטענות המקדמיות. לצד זאת, דחה בית המשפט טענות כלליות נוספות, כגון אכיפה בררנית וזוטי דברים.

בגין עבירות אלו, נגזר על המבקשת 1 קנס בסכום של 1,200 ש"ח והתחייבות בסכום של 2000 ש"ח להימנע במשך שנה מביצוע העבירות בהן הורשעה, ועל המבקשת 2 נגזרו 60 שעות שירות לתועלת הציבור וכן התחייבות בסכום של 2000 ש"ח להימנע במשך שנה מביצוע העבירות בהם הורשעה.

המבקשות ערערו על פסק הדין הנ"ל לבית המשפט המחוזי. עיקר הערעור התמקד במישור המשפטי. ביחס לעבירות של העלבת עובד ציבור, טענו המבקשות כי השימוש במונחים "מפלצת" ו-"בוגד" אינם עולים כדי העלבת עובד ציבור. כמו כן, טענו כי אין בשריקה במשרוקיות כדי פגיעה בפרטיות. בהקשר זה, טענו כי יש לתת פרשנות מצומצמת לעבירות האמורות, כדי להגן על הזכות החוקתית לחופש ביטוי. עוד טענו כי יש בהעמדתן לדין משום אכיפה בררנית, ראשית, שכן ישנם פעילי "שמאל" שביצעו עבירות דומות ולא הועמדו לדין, וכן מאחר שהורי המבקשות לא הועמדו לדין בגין עבירות דומות. במישור העובדתי, נטען כי שגה בית המשפט לנוער משלא הסתמך על קלטת שהוגשה על ידי המבקשות ואשר לטענתן מציגה נכונה את השתלשלות העניינים. בהמשך לכך, טענו כי שגה בית המשפט בכך שנתן משקל לעדויות השוטרים, אשר היו דומות ומשכך סביר שהיו מתואמות.

בפסק דין מנומק ומפורט, בחן בית המשפט המחוזי את טענות המבקשות אחת לאחר. ראשית, דחה בית המשפט את טענותיהן העובדתיות של המבקשות, וקבע כי הדמיון בין עדויות השוטרים סביר, בהתחשב בכך שנכחו באותו האירוע ובאותן הנסיבות. עוד קבע בית המשפט כי לא היה מקום להסתמך באופן בלעדי על תיעוד האירועים שהוגש על ידי המבקשות, משהיה התיעוד חלקי בלבד.

משכך, פנה בית המשפט לבחינת המישור המשפטי. במסגרת זאת, דחה בית המשפט את טענת האכיפה הבררנית, וקבע כי אינה מעוגנת בראיות כלשהן, כי הטענות באשר לקיומם של פעילי שמאל שביצעו עבירות דומות ושלא הועמדו לדין נטענו בעלמא, וכי דווקא מסגירתם של הליכים דומים נגד הורי המבקשות ניתן ללמוד על העדר אכיפה בררנית. לעניין עבירת העלבת עובד ציבור, בחן בית המשפט האם התקיימו מבחני הלכת אונגרפלד (דנ"פ 7383/08 אונגרפלד נ' מדינת ישראל (11.7.2011) (להלן: הלכת אונגרפלד; וראו גם רע"פ 229/12 כהן נ' מדינת ישראל (16.10.2012)). במסגרת זאת, קבע בית המשפט כי הביטויים "רשע", "מפלצת" ו-"אדם חסר לב", אף שהם פוגעים, אינם עולים כדי פגיעה העוברת את רף הסיבולת הגבוה הנדרש מעובד ציבור, ומשכך אינם עומדים במבחן הראשון, הוא המבחן התוכני (וממילא אין צורך להידרש למבחן השני). בשונה, ביחס לכינוי "בוגד" קבע בית המשפט כי זה פוגע בלב כבודו של תיבון, על רקע שירותו הצבאי הארוך, ומשכך, צולח את המבחן התוכני. בהמשך לכך, במבחן ההסתברותי, קבע בית המשפט כי בהתחשב בנסיבות האירוע, שהתרחש מול ביתו של תיבון, יש וודאות קרובה להתממשות הפגיעה. זאת, שכן ביטויים אלו בנסיבות האמורות עלולים לפגוע במוטיבציה של תיבון לבצע את עבודתו ולהעיב על שיקול דעתו ויכולתו לתפקד, בפרט בסוגיות שנויות במחלוקת. משכך, הותיר בית המשפט את ההרשעה בעבירת העלבת עובד ציבור ביחס לאישום זה על כנה. אשר לפגיעה בפרטיות, קבע בית המשפט כי אישומים אלו הם שוליים וטפלים לאישומים העיקריים, וכי ספק אם מתקיימות דרישות החוק בכל הנוגע לפגיעה בפרטיות מקום בו מדובר במספר משמרות מחאה שנערכו לזמן קצר בלבד. לפיכך, זיכה בית המשפט את המבקשות מכל העבירות בגין פגיעה בפרטיות. בהמשך לאמור, קבע בית המשפט כי אין מקום להתערב בהרשעת המבקשות בעבירה על הפרעה לשוטר במילוי תפקידו. בהקשר זה, ציין בית המשפט כי המבחן לחוקיות המעצר אינו בשאלה האם בוצעה עבירה, כי אם בשאלה האם לדעת השוטר התקיימה עילת מעצר בעת ביצועו, ובלבד ששיקול הדעת שהפעיל השוטר סביר. במקרה הנוכחי, קבע בית המשפט כי אף שהתבטאויות המבקשות התבררו בדיעבד כחוקיות, הן לא הורשעו בעבירת העלבת עובד ציבור ופגיעה בפרטיות, הרי שאין בכך כדי לשנות מהעובדה שהן פעלו על מנת להקשות על השוטרים בזיהוי ומעצר. לבסוף, דחה בית המשפט את טענת המבקשות על פיה היה על המשיבה לקיים להן שימוע טרם העמדתן לדין בעבירה של השחתת פני מקרקעין, וקבע כי טענה זו אינה מבוססת על כל מקור משפטי, בחוק או בהלכה הפסוקה.

ביתר העבירות המיוחסות למבקשות לא דן בית המשפט, משלא נשמעו בפניו טיעונים לעניין. נוכח כל האמור, הפחית בית המשפט את הקנס שהוטל על המבקשת 1 ל-750 ש"ח וכן הפחית את מספר שעות העבודה לתועלת הציבור שהוטלה על המבקשת 2 ל-45 שעות. מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי. במסגרת הבקשה טוענות המבקשות, בנוגע לאישום הראשון, כי שגה בית המשפט בהותירו את הרשעתן בעבירה של הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו, מקום בו זוכו מהעבירות בגין נעצרו. עוד טוענות המבקשות בהקשר זה כי ממילא אין העבירה של העלבת עובד ציבור מקימה עילת מעצר. בנוגע לאישום השני, טוענות המבקשות כי שגה בית המשפט בקובעו כי הקריאה "בוגד" עולה כדי העלבת עובד ציבור, וזאת בפרט מקום בו לא שמע את הביטוי עובד הציבור אליו הופנה הביטוי. בנוגע לאישום השלישי, טוענות המבקשות כי שגה בית המשפט בכך שלא נתן להן לטעון לעבירות הנוספות המנויות בכתב האישום, למעט עבירת העלבת עובד ציבור ועבירת הפגיעה בפרטיות. בסוף הדברים, טוענות המבקשות כי ההליך מעורר סוגיה כללית, בדמות האיזון הראוי בין חופש הביטוי וההגבלות עליו מכוח המשפט הפלילי. במענה, טוענת המשיבה כי דין הבקשה להדחות על הסף, משאין היא מגלה כל עילה כללית המצדיקה את התערבותו של בית משפט זה כערכאה שלישית. לגופו של עניין, טוענת המשיבה ביחס לאישום הראשון כי המועד לבחינת קיומו של יסוד סביר לחשד, הנדרש לשם מעצר, הוא מועד ביצוע המעצר, כי עילת המעצר קבועה מפורשות בסעיף 23 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התנש"ו-1996, וכי ממילא טענה זו מועלית לראשונה רק במסגרת הבקשה, משמע, היא מהווה שינוי חזית.

לעניין האישום השני, טוענת המשיבה כי הטענה שתיבון לא שמע את הקריאה לעברו היא טענה עובדתית חדשה, המועלית רק בבקשה הנוכחית, וממילא העולה מעדותו של תיבון עצמו בבית המשפט הוא כי היה מודע לקריאות בגנותו. בהמשך לכך, סומכת המשיבה את ידיה על הניתוח שנערך בפסק דינו של בית המשפט המחוזי לעניין הפגיעה הגלומה בכינוי "בוגד" בנסיבות העניין הנוכחי.

לעניין האישום השלישי, טוענת המשיבה כי פרוטוקול הדיון מעלה שניתנה למבקשות האפשרות לטעון כרצון, וכי בית המשפט דחה במישרין טענות שונות שהועלו על ידן, כטענת זוטי הדברים. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובפסקי הדין של הערכאות שקדמו לי, כמו גם בתשובת המשיבה, נחה דעתי כי דין הבקשה להידחות.

הלכה היא כי אין מעניקים רשות לערעור שני, אלא אם כן עולה מבין טענות הצדדים טענה בעלת חשיבות כללית, בין משפטית ובין ציבורית, החורגת מעניינם הפרטי (ראו: 103/82 חנין חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). בעניינו, כפי שיוסבר להלן, כלל טענות המבקשות הן טענות הנוגעות לאופן ישום ההלכות הקיימות בעניין הפרטי, והן אינם מעוררות כל שאלה או חידוש המצדיקים את בחינתן בגלגול שלישי.

למעלה מן הצורך יצוין כי אף לגופו של עניין נראה שאין מקום להתערבותו של בית משפט זה. כך, טענותיהן של המבקשות על פיהן יש לבחון בדיעבד האם הורשע חשוד בעבירה לשם הכרעה בדבר חוקיות המעצר הן טענות הנוגדות מושכלות ראשונים בשיטתנו המשפטית. ברי, כי על שוטר המבצע מעצר לעשות זאת רק מקום ישנו יסוד סביר לביצוע העבירה, אך ודאי שלא מצופה ממנו לצפות כיצד יתנהל המשפט (אם בכלל) בעניינו של העצור. גם בטענת המבקשות כי לא התקיימה בעניין עילת מעצר לא מצאתי ממש, נוכח החשש שאי ביצוע המעצר היה מסכל את היכולת להביא את המבקשות לחקירה.

באשר לעבירת העלבת עובד ציבור - כל טענות המבקשות לעניין זה נוגעות לאופן ישום הלכת אונגרפלד על עניין הפרטני. כידוע, טענה בדבר שגיאה בישום הדין אין בה כדי להצדיק מתן רשות ערעור וקיום דיון שלישי בתיק. הן בית המשפט לנוער הן בית המשפט המחוזי בחנו בהרחבה את התקיימות יסודות העבירה, ואין מקום לשוב ולבוחנם בערכאה זו.

לבסוף, באשר לטענת המבקשות כי בית המשפט סירב לתת להן להוסיף טענות בעל פה על האמור בכתבי טענותיהם, הרי שטענה זו בעייתית ביותר היא. ראשית, היה על המבקשות לפרט את כל טענותיהן בכתב, ואין זה ראוי לבקש להרחיב את החזית במעמד הדיון. שנית, משדן בית המשפט בפסק דינו בטענות הנוספות אותן מבקשות המבקשות להעלות, כטענת זוטי הדברים, כלל לא ברור כיצד ניתן לטעות שטענות אלו לא הועלו מעולם. נדמה שדרך טענה זו מנסות המבקשות להכניס בדלת האחורית טיעונים חדשים, כגון אי הבנת המבקשת 1 את צו ההרחקה שהוצא לה, טיעונים שלא נטענו לא בפני בית המשפט לנוער ולא בפני בית המשפט המחוזי.

סוף דבר, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ז' בשבט התשע"ג (18.1.2013).